

بسمه تعالی

## منابع پیشنهادی درس «تاریخ تمدن اسلامی با تأکید بر نقش شیعیان»

نیمسال ۱۴۰۵-۰۱

### الف) منابع عمومی و جامع تمدن اسلامی

#### ۱) ویل دورانت، تاریخ تمدن، جلد چهارم: عصر ایمان

منبعی جامع برای آشنایی با شکل‌گیری و تحول تمدن اسلامی و بررسی حوزه‌هایی مانند علم، فلسفه، ادبیات، هنر، معماری، شهرنشینی و فرهنگ در جهان اسلام.

#### ۲) آدام متز، رنسانس اسلام

از منابع کلاسیک در مطالعه تمدن اسلامی در سده‌های میانه، با تمرکز بر زندگی شهری، اقتصاد، آموزش، علم، فرهنگ، ادبیات و نهادهای اجتماعی.

#### ۳) عبدالحسین زرین کوب، کارنامه اسلام

اثری نسبتاً فشرده و مناسب برای ارائه تصویری کلی از دستاوردهای تمدن اسلامی و تأثیر آن بر تحول علمی و فرهنگی جهان.

#### ۴) عبدالحسین زرین کوب، بامداد اسلام

برای مطالعه پیدایش اسلام و تحولات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جهان اسلام در دوره نخستین و شکل‌گیری نخستین زمینه‌های تمدن اسلامی.

### ب) ایران و تمدن اسلامی

#### ۵) عبدالحسین زرین کوب، دو قرن سکوت

برای بررسی تحولات ایران در دو قرن نخست پس از اسلام و مسئله مواجهه فرهنگ ایرانی با اسلام و تمدن اسلامی. این اثر بهتر است در کنار منابع دیگر و با رویکردی انتقادی و مقایسه‌ای مطالعه شود.

#### ۶) مرتضی مطهری، خدمات متقابل اسلام و ایران

برای بررسی رابطه دوسویه اسلام و فرهنگ ایرانی و نقش ایرانیان در شکل‌گیری، گسترش و شکوفایی تمدن اسلامی.

## ج) نظریه تمدن و اندیشه اجتماعی در اسلام

### ۷) ابن‌خلدون، مقدمه

یکی از مهم‌ترین متون کلاسیک برای فهم مفهوم تمدن و جامعه در جهان اسلام؛ شامل مباحثی درباره عمران، عصبیت، دولت، شهرنشینی، اقتصاد، علم، فرهنگ و عوامل شکل‌گیری و زوال جوامع.

### ۸) ابن‌خلدون و علوم اجتماعی

برای بررسی اندیشه ابن‌خلدون از منظر علوم اجتماعی جدید و تحلیل مفاهیمی مانند جامعه، دولت، تحول اجتماعی، عصبیت و قوانین حاکم بر تحولات تاریخی.

## د) علم، فلسفه و حکمت در تمدن اسلامی

### ۹) سید حسین نصر، علم و تمدن در اسلام

منبعی مهم برای بررسی جایگاه علم در تمدن اسلامی و دستاوردهای مسلمانان در حوزه‌هایی مانند ریاضیات، نجوم، پزشکی، کیهان‌شناسی و علوم طبیعی.

### ۱۰) هانری کربن، تاریخ فلسفه اسلامی

از منابع مهم برای مطالعه تاریخ فلسفه و حکمت اسلامی؛ به‌ویژه برای بررسی ابن‌سینا، سهروردی، ملاصدرا و استمرار سنت فلسفی و حکمی در ایران و تشیع.

### ۱۱) سید حسین نصر، سه حکیم مسلمان

برای آشنایی با جریان‌های مهم فلسفی و عرفانی در تمدن اسلامی و بررسی اندیشه برخی از مهم‌ترین حکمای مسلمان.

### ۱۲) ذبیح‌الله صفا، تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی

برای مطالعه تحول فلسفه، کلام و علوم عقلی در تمدن اسلامی و آشنایی با جریان‌های مختلف فکری و علمی در جهان

اسلام.

## هـ) منابع مرتبط با نقش تشیع در تمدن اسلامی

### ۱۳) هانری کربن، تاریخ فلسفه اسلامی

این اثر علاوه بر تاریخ فلسفه اسلامی، برای مطالعه جایگاه حکمت شیعی، سهروردی، ملاصدرا و استمرار سنت فلسفی در ایران اهمیت ویژه‌ای دارد.

### ۱۴) مرتضی مطهری، خدمات متقابل اسلام و ایران

از منظر نقش ایرانیان و سنت‌های فکری ایران در تمدن اسلامی، می‌تواند برای بررسی زمینه‌های فرهنگی و فکری گسترش تشیع و تداوم آن در ایران نیز مورد استفاده قرار گیرد.

### ۱۵) سید حسین نصر، علم و تمدن در اسلام

برای بررسی نقش دانشمندان و متفکران مسلمان، از جمله دانشمندان و حکمای ایرانی و شیعی، در توسعه علوم و فرهنگ اسلامی قابل استفاده است.